

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

VI Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия)

V заседание Петък 24 Октомври 1890 година.

(Отворено въ 2 часа послѣ пладнѣ подѣ прѣдсѣдателството на прѣдсѣдателя г-на П. Славковъ.)

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря. Г-нъ секретарѣтъ ще прочете списъкѣтъ на г-да прѣдставителѣтъ, за да се види, кой присѣтствува и кой отсѣтствува въ днешното засѣдание.

Секр. Г. Пеневъ: (Чете списъкѣтъ). Отсѣтствуватъ:

Константинъ Възвжзовъ, Х. В. Холевичъ, Никола Ючъ-Ормански, Д-ръ М. Золотовичъ, Иосифъ Богдановъ, Хр. П. Никифоровъ, Д. Пшковъ, Д. Свѣщаровъ, Хаджи Неджибъ Бей, Марко Марковъ, Тодоръ Икономовъ, Алексо Семизовъ, Филиппъ Мариновъ, Тодоръ Божиновъ, Османъ Бей, Хасанъ Бей, П. Чаушовъ, Дим. Грековъ, Кола Станоевъ, Ст. Х. Запряновъ, Неджибъ Бей Чилингировъ.

Прѣдсѣд.: Отъ цѣлото число прѣдставители отсѣтствуватъ 21 души. Има, значи, законното число прѣдставители, за да се пристъпи къмъ разглежданието на въпроситѣ положени на дневний редъ.

На дневенъ редъ за днешното засѣдание имаме слѣдующитѣ въпроси:

I. Продължение отъ доклада на комисията по прѣглеждане правилника за вътрѣшния редъ на VI-о Обикновено Нар. Събрание;

II. Докладъ на комисията по приготвяние отговоръ на Тронното Слово;

III. Продължение отъ доклада на комисията по провѣрка та изборитѣ, и

IV. Даване клѣтва на г-да прѣдставителитѣ отъ мюсюманско вѣроисповѣданіе, които не сж дали клѣтва.

Понеже отъ миналото засѣдание съкратениятъ протоколъ не е готовъ, то остава да се чете въ друго засѣдание.

Г-нъ докладчикът на комисията по вътрешния правилникъ има думата.

Докл. Иовъ Титоровъ: Както ви е извѣстно, г-да прѣдставители, онзи день се спрѣхме на чл. 15-й. Сега ще захвана докладването отъ чл. 15-й.

(Чете): „Чл. 15. За всѣко засѣдание на Нар. Събрание се държатъ два вида протоколи: съкратени и стенографически“.

Този членъ е приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 15-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 16. Съкратенитѣ протоколи съдържатъ:

- а) датата и числото на отварянieto и затварянieto на засѣданието;
- б) името на лицето, което е прѣдсѣдателствувало;
- в) числото на присѣдствувавшитѣ въ засѣданието прѣдставители;
- г) разгледанитѣ въпроси и взетитѣ по тѣхъ рѣшения;
- д) имената на говорившитѣ за и *противъ* въпроса отдѣлно;
- е) начина, по който е гласуванъ всѣки въпросъ;
- ж) приетия за слѣдующето засѣдание дневенъ редъ“.

И този членъ е приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 16-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 17. Въ началото на всѣко засѣдание, единъ отъ секретаритѣ прочита списъка на прѣдставителитѣ. Ако се види, че въ засѣданнето има изискуемото отъ закона (ст. 114 отъ Конституцията) число прѣдставители, при стѣпва се къмъ разгледване въпроситѣ, положени на дневенъ редъ, като първо се прочита скратения протоколъ отъ миналото засѣдание, върху който ставатъ потребнитѣ бѣлѣжки отъ говорившитѣ. Прочетения скратенъ протоколъ се подписва отъ прѣдсѣдателя и секретаря и се прѣдава въ архивата на Народното Събрание.

Заб. Прѣдставителитѣ, които не сж се случили при прочитанието поименния списъкъ, могатъ да заявятъ на бюрото при затваряне засѣданието, за да се запишатъ, че тѣ сж присѣдствували“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 17-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 18. Стенографическитѣ протоколи съдържатъ:

- а) датата и часа на отварянieto и затварянieto на засѣданието;
- б) числото на присѣдствувавшитѣ и имената на отсѣдствувавшитѣ прѣдставители;
- в) всичко, дума по дума, що се говори по разискванитѣ въпроси отъ всѣки прѣдставителъ и взетитѣ по всѣки въпросъ рѣшения“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приеме чл. 18-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 19. За официални протоколи на Народното Събрание се считатъ стенографическитѣ“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 19-й тѣй, както се про-

чете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 20. Щомъ се приготви единъ протоколъ, стенографическото бюро обявява за това съ обявление на народнитѣ прѣдставители, и всѣкой отъ ораторитѣ има право, въ присѣдствието на одного отъ стенографитѣ, да по-
права станалитѣ въ рѣчитѣ му погрѣшки, безъ обаче да измѣнява сжщинския имъ
смысль. Слѣдъ това протокола се подписва отъ прѣдсѣдателя, подпрѣдсѣдателитѣ,
секретаритѣ и отъ единъ стенографъ и се прѣдава за напечатвание като притурка
на „Държавенъ Вѣстникъ“.

Заб. Протоколитѣ на тайнитѣ засѣдания не се прѣдаватъ на печать, освѣтъ съ разрѣшеніето на На-
родното Събрание“.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 20 тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 21. За точното записвание всичко, що се го-
вори и рѣшава въ Нар. Събрание, при послѣдното има *стенографическо бюро*, на което
съставтъ, длѣжноститѣ и щата се опрѣдѣлятъ отъ прѣдсѣдателя на Н. Събрание.
Стенографическото бюро има свой особенъ правилникъ, утвърденъ отъ прѣдсѣда-
теля на Нар. Събрание“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 21-й тѣй, както се про-
чете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете)

„ОТДѢЛЪ II.

За длѣжноститѣ и правата на бюро.

Чл. 22. На прѣдсѣдателя се възлага:

- а) да отваря и затваря засѣданията на Нар. Събрание и да ржководи разискванията,
- б) да поставя въпроситѣ на обсжждане по приетия отъ Събранието дневенъ редъ;
- в) да поканва име по име лицата, на които е реда да говорятъ;
- г) да гледа да се пази редъ и благочиние въ засѣданията;
- д) да бди, щото говорящитѣ да се не поврѣщатъ върху рѣшени вече прѣд-
мѣти, да не се отклоняватъ отъ разисквания прѣдмѣтъ, и да се не впуцатъ въ
лични нападения;
- е) да поставя въпроситѣ на гласуване, слѣдъ като Събранието се произнесе,
че се е освѣтлило върху тѣхъ;
- ж) да съкратява мнѣнията на говорившитѣ по разгледанитѣ въпроси, и
- з) да води сношения съ всичкитѣ правителствени и обществени учрежде-
ния и частни лица по дѣлата на Събранието“.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 22-й тѣй, както се про-
чете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 23. Прѣдсѣдательтъ е длѣженъ да се
отнася равно къмъ всички говорящи и да не показва по никой начинъ, че той
клони къмъ това или онова мнѣние“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 23-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 24. Прѣдсѣдателятъ може да участвува въ разискванята на Събранието, но въ такъвъ случай той е длъженъ да остави прѣдсѣдателството на одного отъ подпрѣдсѣдателитѣ за прѣзъ всичкото врѣме, до гдѣто трае разискванието на сжщия въпросъ“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 24-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 25. За опазване реди и благочинието, въ засѣданията на Събранието прѣдсѣдателятъ има право да взема слѣдующитѣ мѣрки:

- а) да призовава къмъ благочиние;
- б) да не допуца лични нападения;
- в) да призовава оратора да се не отдалѣчава отъ прѣдмѣта;
- г) да отнема думата отъ говорящия.

Заб. Ако всички тия жѣрки не могатъ да подѣйствуватъ върху говорящия, то прѣдсѣдателятъ се распореджи, чрѣзъ квесторитѣ, за изважданието му отъ салата на Събранието, и то само за прѣзъ тоя день, до като трае засѣданието“

Както виждате, г-да прѣдставители, въ този членъ комисията е направила слѣдующето измѣнение, т. е. прѣдвидела е една алинея подъ буква б, която казва: „Да не допуца лични нападения“, а подиръ това е отмахнала една отъ алинеитѣ, които сжществуваха по-напрѣдъ, а именно гдѣто се даваше право на прѣдсѣдателя да изобличава, за това, че туй не може да се приведе никога на практика въ изпълнение. Какъ прѣдсѣдателятъ ще изобличи единъ ораторъ, който излиза отъ прѣдѣлитѣ на правилника? За това тѣзи алинея се махна и се прибави друга нова, че прѣдсѣдателятъ спира онѣзи, които биха правили лични нападения. Заради това, отъ името на комисията, ще ви моля да приемете този членъ, както го прочетохъ.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по този членъ? (Никой не иска думата). Който не приема чл. 25-й отъ правилника, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ (Чете): „Чл. 26. Подпрѣдсѣдателитѣ замѣстятъ прѣдсѣдателя по негова покана или въ отсъствието му“.

Този членъ е приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 26-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): „Чл. 27. Секретаритѣ сж длъжни по редътъ, указанъ отъ прѣдсѣдателя или одного отъ подпрѣдсѣдателитѣ:

- а) да съставляватъ скратенитѣ протоколи и да прѣгледватъ стенографическитѣ, и
- б) да изпълняватъ въобще всичката канцеларска работа на Събранието“.

И този членъ е приетъ безъ измѣнение

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 27-й, тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете): „Чл. 28. За водение дѣлата на Нар. Събрание послѣдното си има една постоянна канцелария, управлявана отъ единъ началникъ, назначаванъ отъ прѣдсѣдателя на Събранието, който е длъженъ да води всичката корресонденция на Събранието прѣзъ цѣлата година, да пази и държи въ порядъкъ архивата на Събранието. Потрѣбното число писци и други служащи за въ тая канцелария се назначаватъ отъ прѣдсѣдателя по прѣдставлението и личната отговорност на началника на канцеларията“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 28 ѝ тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете):

„ОТДѢЛЪ III.

За гласоподаването.

Чл. 29. Гласоподаването (ст. 115 отъ Конституцията) бива *лично*, а именно:

1) *явно*:

- а) чрѣзъ вдигане ржка,
- б) чрѣзъ ставане и сѣдане,
- в) чрѣзъ саморъчно записване имената си, и

2) *тайно*, чрѣзъ бюлетини“

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 29-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете): „Чл. 30. Първитѣ два начина на явното гласоподаване ставатъ по усмотрѣнието на прѣдсѣдателя, а послѣдний — по рѣшението на Събранието, въ който се приготвятъ отъ секретаритѣ два листа, върху едина листъ се подписватъ прѣдставителитѣ, които сж *за*, а върху другия, които сж *противъ* прѣдложението. Тѣзи листове се прилагатъ за пазение при скратения протоколъ на Събранието“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема чл. 30-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете): „Чл. 31. Тайното гласоподаване става по слѣдующий начинъ: единъ отъ квесторитѣ привиква прѣдставителитѣ по списъка да гласуватъ; съгласнитѣ съ прѣдложението пуцатъ въ урната утвърдителенъ бюлетинъ, а противнитѣ — отрицателенъ.“

Заб. Ако се укажатъ въ урната повече бюлетини отъ числото на гласуващитѣ прѣдставители, гласоподаването не се унищожава, освѣтъ ако повечето бюлетини сж въ таквъзъ число, което измѣнява резултата му“.

Тоже приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 31-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете): „Чл. 32. Слѣдъ прѣброяването и прочитанието на бюлетинитѣ отъ квесторитѣ прѣдсѣдателятъ обявява резултата на гласоподаването въ всѣуслишание“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 32-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете):

„ОТДѢЛЪ IV.

За разгледване разнитѣ законопроекта, прѣдложения и прошения

Чл. 33. Всички законопроекта, прѣдложения и други въпроси, внасяни за разгледване въ Нар. Събрание, се съобщаватъ отъ прѣдсѣдателя на Събранието, което опрѣдѣля деня за прочитанieto имъ. Въ тоя денъ Събранието, ако ги приеме по принципъ, рѣшава или да пристъпи незабавно къмъ разискването имъ, или да ги прѣдаде на комисията за прѣдварителното имъ изучаване“.

Приетъ отъ комисията безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема членъ 33-й тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титеровъ: (Чете): „Чл. 34. Прошенията не се прочитатъ прѣдварително въ Нар. Събрание, а незабавно слѣдъ получаването имъ се прѣпращатъ отъ прѣдсѣдателя въ специалната за тѣхъ комисия, която докладва на Събранието само тѣзи, за които се изисква неговото рѣшение, или, по тѣхната важностъ, трѣбва да бѣдѣтъ извѣстни на Събранието; а останалитѣ прѣпраща въ надлѣжнитѣ министерства за понататъшно распорѣждане“.

Приетъ безъ измѣнение.

Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще ви моля да се съгласите, да се измѣни втория пасажъ отъ 34 членъ, като се даде право, щото прошенията, които постѣпватъ въ комисията, да се докладватъ въ Нар. Събрание, а да се не оставятъ безъ послѣдствие, или да се прѣпращатъ по разнитѣ Министерства, съ мнѣние за надлѣжно распорѣждане; защото Нар. Събрание е висшата инстанция. Хора, които може да сѣж се оплакали въ разни Министерства, Окр. Управления и пр. и виждатъ, че не сѣж получили никакъвъ отговоръ за или *противъ*, за това тѣ се отнасятъ до висшата инстанция, — до Народното Събрание, да удовлетвори тѣхната просба и да видятъ, да ли иматъ право или не. За това ще моля Нар. Събрание, да се съгласи, да се редактира чл. 34 така: (Чете):

„Чл. 34. „Прошенията не се прочитатъ прѣдварително въ Нар. Събрание, а незабавно слѣдъ получаването имъ се прѣпращатъ отъ прѣдсѣдателя въ специалната за тѣхъ комисия, която ги докладва на Събранието“.

Останалото да се исхвърли.

П. Зографски: Менѣ ми се струва, че прѣдложенето на г-на Векилова не може да се приеме, защото члена е много ясенъ.

Въ Народното Събрание постѣпватъ всѣкакви прошения, които нѣматъ нищо общо съ Събранието, за да се занимава съ тѣхъ, а които специално се отнасятъ къмъ нѣкои Министерства, Окр. Управления и пр., отъ които зависи тѣхното рѣшение и въ които съвсѣмъ нетрѣбва да се мѣси Народното Събрание. Тукъ въ правилника е ясно и справедливо казано, че само ония прошения се прашатъ на ком-

миссия и се докладватъ въ Нар. Събрание, които дѣйствително подлѣжатъ на разрѣшението на Нар. Събрание, или за които Събранието трѣбва да бѣде увѣдомено. Затова азъ моля този членъ да си остане, както си е.

Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Азъ пакъ повтарямъ и ви казвамъ, че това по практика поне го зная положително. Трѣбва веднажъ за винаги да се увѣрите въ това, че прошенията, които идятъ въ Нар. Събрание, се прѣпращатъ, както ще видите, отъ лица онеправдани отъ нѣкои учрѣждения или пъкъ не получили удовлетворение и за това пращатъ прошенията си на Народното Събрание, като знаятъ, че то е висша инстанция. Ако ний обаче не ги видимъ, отъ гдѣ ще узнаемъ, че има такива прошения? Прѣдставете си, че една околия праща едно прошение и прѣдставителя, който е отъ тѣзи околия, не е попадналъ въ тѣзи коммисия, не знае за това прошение и то се прѣпраща въ Министерството. Тогава не се знае, какво ще стане съ него и въ какво полсжение ще остане околията или човѣка, който е подалъ прошениято. Заради това азъ моля да се докладватъ всичкитѣ прошения, безъ изключение, въ Народното Събрание и да знае човѣка, който е подалъ прошение, има ли право или не, а освѣнъ това Нар. Събрание да е компетентно да ги прѣпраща въ Министерствата за които, като имъ се испратятъ да бѣде задължително каквото е рѣшило Нар. Събрание, да изпълняватъ.

Г. Караколевъ: Г-да прѣдставители! Но никакъвъ начинъ не може да се приеме прѣдложението на г-на Векилова. Много хубаво каза г-нъ Зографски, че коммисията, която ще бѣде назначена да разгледва прошенията, разбира се, че тя ще земе тия прошения, които сж за да се внесжтъ въ Събранието, ще ги внесе, а другитѣ ще да прати въ Министерствата. Да приемемъ, че нѣкой чиновникъ се скара съ нѣкого и дава прошение въ Народното Събрание; тогава трѣбва ли да се докладва то въ Събранието? Заради това, не трѣбва да се приеме прѣдложението на г-на Векилова, а да си остане члена както е въ правилника и споредъ мене, да не се разисква по нататѣкъ.

К. Костовичъ: Г-да прѣдставители! Ямболскій прѣдставитель г-нъ Векиловъ расправи, че чл. 34 отъ правилника трѣбва да бѣде измѣненъ отчасти, именно за това, защото казва, че Народното Събрание било висша инстанция и, като такава, имало право да разглежда прошенията, които се подаватъ тукъ. Да видимъ сега чл. 34 отъ правилника какво казва, какъ трѣбва да се тълкува и какъ да се гледа на него?

Г-да прѣдставители! Ний ще видимъ, че въ чл. 34 се казва чисто и ясно така: „Прошенията, които се подаватъ въ Нар. Събрание, не се прочитатъ прѣварително въ Народното Събрание, а незабавно слѣдъ получаванито имъ се прѣпращатъ отъ прѣдсѣдателя въ специалната за тѣхъ коммисия, която докладва на Нар. Събрание само тѣзи, за които се изисква неговото разрѣшение, или, по тѣхната важность, трѣбва да бѣдѣтъ извѣстни на Събранието, а останалитѣ прѣпраща въ надлѣжнитѣ министерства за по-нататѣшно распореждане.“ Азъ вѣрвамъ, че г-нъ Векиловъ трѣбва да знае много добръ, че въ Нар. Събрание се прѣпращатъ прошения отъ разни лица, било тѣ, че трѣбва да се разглеждатъ или не отъ Нар. Събрание, или, че трѣбвало да се испратятъ на нѣкое министерство. Тѣзи прошения, разбира се, прѣдсѣдателя, като го разгледа, вижда, че едни сж

отъ компетентностъ да ги разгледа Народното Събрание, прѣпраща ги въ надлѣжната комисія, а други, които сж отъ компетентностъ на министерството, испраща ги тамъ. Сега питамъ, гдѣ се губи върховната властъ на Нар. Събрание? Гдѣ именно този членъ отнима тѣзи властъ на Нар. Събрание? Туй е чисто административна работа. Прѣдсѣдателя на Нар. Събрание приема прошенията, разглежда ги, и които сж за Събранието, дава ги на комисіята, а които сж за министерството, прѣпраща ги тамъ. Заради това, азъ намирамъ, че прѣдложението на г-на Векилова не може да се приеме и моля почитаемото Нар. Събрание да приеме члена, както си е.

Ив. Цвѣтковъ: Исканието на г-на Векилова противорѣчи на чл. 106 отъ Конституцията; защото тамъ изрично е казано, че тѣзи прошения, които се приематъ отъ Събранието, испращатъ се на надлѣжното министерство. Разбира се, ако Събранието почне да разисква всѣко прошение, то ще бѣде една такава аномалия ще бѣде толкова много прѣтрупано съ работа, че другитѣ по-важни работи ще бѣдѣтъ неразгледвани; за това се е въвѣла практика въ Народното Събрание, да се опрѣдѣля комисія, която да разгледа тия прошения и, които сж за докладване въ Народното Събрание, да се докладватъ, а които сж за нѣкое министерство, да ги прѣпраща тамъ. Азъ съмъ на мнѣние, че това, което почитаемата комисія прѣдлага, е умѣстно, а исканието на г-на Векилова моля да остане безъ послѣдствие.

Прѣдсѣд. Г-нъ докладчикъ има думата.

Докл. Иовъ Титоровъ Отказвамъ се.

Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Много добръ каза г-нъ Русчуковский прѣдставитель Цвѣтковъ, че това е прѣдвидено въ 106 чл. отъ Конституцията. Въ Конституцията е ясно казано, че прошенията, които сж дошли въ Нар. Събрание, Събранието едни разгледва, а други прѣпраща въ м-рствата а не въ комисіята. Това е вѣрно и моля Нар. Събрание да рѣши, щото прошенията, които се даватъ тукъ, само Нар. Събрание да е компетентно да ги праща въ м-рствата. Азъ искахъ това да кажа, но г-на Костовичъ ми се струва, че не разбира чл. 34, какво е. Защото прѣдсѣдателя на Нар. Събрание прѣпраща всичкитѣ прошения въ комисіята, а не ги отдѣля. Тѣй гласи този членъ. Праща ги всичкитѣ на комисіята, а тя ги прѣпраща тамъ, гдѣто трѣбва. Заради това, моля, на основание чл. 106 отъ конституцията, чл. 34 отъ правилника да се измѣни така, както казахъ, че всички прошения, подадени въ Нар. Събрание, да се внасятъ въ Нар. Събрание и то да ги рѣшава или прѣпраща въ м-рствата.

Хр. Дюкмеджиевъ: Г-да прѣдставители! Може би за нѣкои господа да се види неумѣстно или излишно прѣдложението на г-на Векилова, не по моето убѣждение, то е справедливо, защото комисіята не прѣдставлява друго нищо, освѣнъ комисія, избрана отъ едно Нар. Събрание да докладва; тя докладва но тя не може да има свои рѣшения, а рѣшава самото Нар. Събрание. Тогава трѣбваше да отстъпимъ на комисіята и друго нѣщо. Които сж за м-рството, да ги праща въ м-рството, а които трѣбва да се удовлетворятъ, да ги удовлетвори. Заради тови и самата пословица казва: „риджа капусу капънмазъ“. Хората мислятъ, че Нар. Събрание приема всичкитѣ прошения и намѣсто на нѣкой началникъ или м-рство, тѣ ги испращатъ тукъ. Каква ще бѣде послѣ

загубата, ако комиссията види, че тѣзи прошения не сж за камарата, а трѣбва да се прататъ на надлѣжното м-рство. Единъ пътъ като докладва комиссията, може пакъ да ги прѣдстави и да каже: тѣй като комиссията намира, че исканията на тѣзи просители не се отнасятъ до камарата, а принадлежатъ на нѣкой м-стръ, на мнѣние е, да се испрататъ тамъ. Какво ще излѣзе отъ това? И самото Нар. Събрание ще рѣши тѣй. Поне ще остане, че на всѣкаго се удовлетворява прозбата. Заради това, мисля, че това не ще бѣде голѣма врѣда и не ще се губи нѣщо. Това е още повече умѣстно, че, както се каза по напрѣдъ, 106 чл. отъ Конституцията говори за Нар. Събрание, че то испраща прошенията въ М-рствата, а не за нѣкаква комиссия.

На тѣзи основания, моля да се приеме прѣдложението на г-на Векилова, което ще бѣде отъ една страна справедливо, а отъ друга нѣма да принесе нѣкаква врѣда.

К. Костовичъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Векиловъ ме обвинява въ неразбиране чл. 34 отъ правилника. Азъ нѣма да бѣдж толкова невѣжливъ; нѣма да го обвинявамъ въ неразбиране този членъ, само ще кажа, че го е гласувалъ и не го разбира. Тукъ казахъ по-напрѣдъ, повтарямъ да кажа и сега, че е една административна работа. Тукъ е чисто и ясно казано: прошенията, които не сж за Нар. Събрание, се прѣпращатъ въ надлежното м-рство. Ако земете, г-да прѣдставители, чл. 34 отъ правилника, ще видите, че той гармонира отчасти съ чл. 106 отъ Конституцията. Въ този членъ изрично е казано, че прошенията се пращатъ на надлѣжнитѣ м-рства. Тукъ намѣсто прѣдсѣдателя или подпрѣдсѣдателитѣ на Нар. Събрание да ги пращатъ направо на м-рствата, прѣдпращатъ се чрѣзъ комиссията. Азъ мисля, че тукъ нѣма никакво нарушение на Конституцията и слѣдователно чл. 34 свършено е на мѣстото си. Исканието на г-нъ Векилова да се махне именно тѣзи останала частъ на чл. 34 намирамъ свършено неоснователно и азъ моля Нар. Събрание да не приема прѣдложението на г-на Векилова.

Ив. Цвѣтковъ: Азъ има да възразя само това на г-на Векилова, че комиссията, която разглежда прошенията, не се избира отъ външни лица, а изъ между народнитѣ прѣдставители. Удовлетворено е тѣй сжщо исканието на г-нъ Дюкмеджиева, защото отъ практика зная, че докладчика на комиссията излиза на трибуната и казва: има още нѣкои прошения, които сж отъ чисто административно искание и тѣ сж испратени до надлѣжнитѣ м-рства. Всички тѣхни искания и тѣй се изпълняватъ прочее. Заради това, пакъ повтарямъ да кажа, че тѣхното искание е свършено неумѣстно, и ако почитаемото Нар. Събрание намѣри, че правилника, по който сме се ржководили въ нѣколко Събрания, е отговарялъ на своето назначение или пъкъ е удовлетворявалъ просбоподавателитѣ, то не остава освѣнъ исканието на г-на Векилова, като неумѣстно, да го остави безъ послѣдствие.

Ем. Начевъ: Г-да прѣдставители! Извѣстно ви е, че специалнитѣ комиссии, избрани отъ Нар. Събрание по какъвъ да е прѣдмѣтъ, не могатъ да се произнасятъ, или да му дадѣтъ окончателенъ резултатъ. Комиссията исказва само мнѣнието си върху извѣстни прошения, докладва ги въ Нар. Събрание, което е само компетентно да ги удовлетвори, или да ги остави безъ послѣдствие. За това азъ се присѣдинявамъ къмъ г. Векилова, че прошенията, каквито и да сж, отнасятъ

ли се тѣ до Нар. Събрание или не, но веднажъ постѣпили въ него да ги разгледва комиссията, която нѣма право да се произнася по тѣхъ окончателно, и да ги докладва въ Нар. Събрание и то да рѣшава каквото ще по тѣхъ.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Чл. 34 да се нанише, както е въ правилника за вътрѣшния редъ на Нар. Събрание, изисквала го е практиката на Събранията, които сж били прѣди васъ. Въ Нар. Събрание дѣйствително постѣпватъ твърдѣ много прошения и отъ тѣхъ, може да се каже, отъ 100 на да ли се отнасятъ 10 до Нар. Събрание. Всички други сж такива, които се отнасятъ до мировия сѣдия, или нѣкой иска служба да му даде Нар. Събрание, или се оплаква нѣкой стражаръ, че билъ онеправданъ отъ окр. управитель и т. н. Като видѣхме ний, които сме имали честта да бждемъ прѣдставители въ прѣдидущитѣ Събрания, че по тоя начинъ тѣзи прошения, които съвѣмъ не се отнасятъ до Нар. Събрание, затрудняватъ работата на Събраниято, рѣшихме да се тури такъвъ членъ, да делигираме нашето право въ една комиссия, пакъ избрана измѣжду насъ, която, като се занимава само съ прошенията, ще изучава, кои трѣбва да се докладватъ тукъ и кои да се прѣпращатъ до надлѣжния м-стръ. Но тълкуванието на г-на Векилова е малко софистическо. Казано било въ Конституцията, че Събраниято праща прошенията до надлѣжнитѣ м-рства. Е, добръ, цѣлото Събрание ли ги праща, депутатитѣ ли отиватъ, или ги занася разсилния? Слѣдователно за такива тълкувания, че еди кой си членъ на Конституцията се е билъ нарушавалъ, тукъ си нѣма мѣстото. Работата е да могатъ въ Събраниято да се разгледватъ тѣзи прошения, — прошения, които безъ вотътъ на Събраниято не може никой да ги рѣши.

Нѣкой опълченецъ, да кажемъ, казва, че не е благодаренъ отъ пенсията, която му дава м-стра и праща си тукъ прошениято, или го праща на мене, а азъ му казвамъ, че закона не ми позволява да ти дамъ по вече и го пращамъ тукъ. То добро. Но ако доде прошение отъ нѣкой ученикъ, че не му дали служба, или че нѣкому ударили шамаръ, трѣбва ли и това прошение да се докладва тукъ? Да отиде, гдѣто трѣбва, да иска служба и, ако я заслужава, да му се даде. Ето защо този членъ, който го е имало въ нѣколко правилници, е много на мѣстото си и тукъ. Той ще улѣснява Събраниято въ работата му, а като не е противенъ и на Конституцията, трѣбва да се приеме, както го прѣдлага комиссията.

(Гласове: Исчерпанъ е въпросътъ)

Прѣдсѣд.: Счита ли Нар. Събрание за исчерпенъ въпроса? (Гласове. Счита). Който мисли, че въпросътъ не е исчерпанъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, прѣкратаватъ се дебатитѣ.

Ще се вотира членътъ тѣй, както е приетъ отъ комиссията. Който го не приема, да си вдигне ржката. (Единъ само вдига) Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): Чл. 35. „Числото на членоветѣ въ избранитѣ отъ Събраниято за разнитѣ въпроси комиссии се опрѣдѣля при самото избиране на тая или оная комиссия. Многочленнитѣ комиссии могатъ да се дѣлятъ на секции, но рѣшенията на послѣднитѣ се докладватъ на Събраниято само слѣдъ като се произнесе върху тѣхъ цѣлата комиссия“.

И този членъ е приетъ безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да иска думата по тоя членъ? (Никой не иска). Ще се вотира. Който не приема чл. 35, както се прочете отъ г-нъ докладчика, да си вдигне ржката (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): „Чл. 36. Никой прѣдставитель не може да се откаже отъ комиссията, въ която е избранъ, свѣнъ ако е вече членъ на друга комиссия“.

И този членъ комиссията прие безъ измѣнение.

Прѣсѣд.: Има ли нѣкой да иска думата по тоя членъ? (Никой не иска). Ще се вотира чл. 36. Който не го приема, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете) „Чл. 37. Комиссиятъ рѣшаватъ по вишегласие, но несъгласнитѣ съ болшинството членове могатъ да излагатъ писмено своето мнѣние и да искатъ, щото да се прочете на Събранието слѣдъ доклада на комиссията“.

И този членъ комиссията прие безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Иска ли нѣкой да говори по тоя членъ? (Никой не иска). Ще се вотира. Който не приема този членъ тѣй, както се прочете отъ г-нъ докладчика, да си вдигна ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): „Чл. 38. Резултата на своитѣ обсъждания всѣка комиссия прѣдставлява на Събранието чрѣзъ мотивиранъ докладъ, който се рапортира на Събранието отъ избрания за това измежду членоветѣ ѣ докладчикъ. Тѣзи доклади трѣбва да се печататъ и да се раздаватъ на прѣдставителитѣ поне три дни прѣди деня, назначенъ за разгледването имъ. Не се печататъ само докладитѣ по провѣрките на изборитѣ, на комиссията за прошенията и по отговора на тронното слово, а тѣй сжщо и онѣзи, за които Събранието прѣдварително е рѣшило да се не печататъ“.

И този членъ комиссията прие безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Иска ли нѣкой да говори по този членъ? (Никой не иска думата). Ще се вотира чл. 38, както го приема комиссията. Който сж противъ, да вдигнатъ ржка. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): Чл. 39. Всичкитѣ законопроекти и прѣдложения, съ законодателенъ характеръ се разискватъ ѣ гласуватъ въ Събранието по-напрѣдъ членъ по членъ, и сетнѣ исцѣло. Послѣдното гласуване може да стане най-рано въ слѣдующото засѣдание.

Заб. Прѣди гласуването на законопроекта исцѣло всѣки прѣдставитель може да внесе прѣдложение за измѣнение или допълнение, но то трѣбва да се поддржи най-малко отъ една четвъртъ отъ присѣдствующитѣ прѣдставители и да се прѣдстави на бюрото писмено. Прѣдлагающѣй измѣнението или допълнението, длъженъ е да го разясни на Събранието.

Г-да прѣдставители! Тукъ, както виждате, е направено едно измѣнение въ забѣлѣжката къмъ тоя членъ. Въ прѣдшния правилникъ за вътрѣшний рѣдъ на V обикновенно Нар. Събрание бѣше казано, че при трето четение на единъ законъ всѣки прѣдставитель, който иска да прѣдложи нѣкое измѣнение, може да го направи, ако бѣде поддржано най-малко отъ 10 души прѣдставители. Но комиссията намѣри, че такова нѣщо може да стане само тогава, когато този, който иска да прокара едно измѣнение въ прѣтия законъ, да бѣде поддржанъ отъ $\frac{1}{4}$ отъ при-

съществующитѣ прѣдставители. То е направено за това, г-да прѣдставители, защото извѣстно е, че всѣки законъ се прочита три пѣти. Първий пѣтъ се прочита изцѣло, когато се и разисква приеманieto му по начало; втория пѣтъ се гласува, членъ по членъ, когато ставатъ и дебати по всѣки членъ и най-подиръ се прочита трети пѣтъ изцѣло. Значи второто четение е онова, което е мѣродавно и когато всѣки може да прокара, каквото желае и мѣнение, стига да се приеме отъ болшинството на Нар. Събрание. Въ миналитѣ Събрания отъ практика се знае, че ония прѣдставители, които сж искали да измѣняватъ нѣкой членъ при второ четение и не сж сполучили, при третото четение сж правили прѣдложение за измѣнение почти при всѣки единъ членъ отъ закона. Туй правѣше голѣмо затруднение, защото трѣбваше и при третото четение да имаме толкова врѣме за разглеждане на прѣдложенията, колкото и при гласуването на закона членъ по членъ. Заради това комиссията, за да могатъ да се прѣмахнатъ подобни затруднения, прие туй измѣнение въ забѣлѣжката, че, за да могатъ да се правятъ измѣнения при третото четение, да бждатъ подкрѣпенитѣ отъ $\frac{1}{4}$ отъ присѣтствующитѣ прѣдставители. Азъ отъ името на комиссията моля Нар. Събрание да приеме този членъ съ забѣлѣжката така, както го прѣдлага комиссията.

Хр. Векиловъ: Г-да прѣдставители! Почитаемата комиссия не е много хубаво направила, като забѣлѣжката н. чл. 39 отъ правилника е измѣнила. Но забѣлѣжете, г-да прѣдставители, че ако допустнемъ да се гласува тѣй, както почитаемата комиссия го докладва, щото който иска да направи прѣдложение, да го подпише отъ $\frac{1}{4}$ отъ прѣдставителитѣ, — това е нѣщо почти невъзможно. Много хубаво е казано въ старата забѣлѣжка, че прѣдложението трѣбва да бжде подписано именно отъ 10 души, за да може да се измѣни единъ членъ, който е приетъ добръ или злѣ. Азъ мисля да се остави забѣлѣжката, както си е била до сега и да може всѣки прѣдставитель да прѣдлага измѣнения подписани отъ 10 души; защото единъ въпросъ, колкото по-много се разисква, по-добръ се обмислюва и рѣшава. Ако г-нъ докладчикъ, както иска да каже съ това, че законопроектътъ като се чете вторий пѣтъ, доста е, а на трети пѣтъ само изцѣло да се приеме, да ми позволи да му кажа едно нѣщо, че при първо четение азъ могъ да ви увѣря, че всички прѣдставители, малко внимание обръщатъ, защото знаятъ, че при второто четение ставатъ дебати и тогава всѣки може да прѣдложи, каквото желае. Обаче, не сме свѣтии всичко да знаемъ, та въ едно четение, въ второто, да прѣдвидимъ всичко. За това се дава право на всѣки, ако има нѣщо да прѣдложи на трето четение. Най-послѣ по този начинъ се обмислюва по-добръ законътъ. За това азъ съмъ на мнѣние да си остане забѣлѣжката така, както си е въ стария правилникъ.

Т. Пѣевъ: Г-да Прѣдставители! Азъ съмъ на мнѣние, щото този членъ да се приеме, както се прочете отъ г-на докладчика, защото въ 109 членъ отъ конституцията, втора алинея казва: „Всѣкой прѣдставитель сжщо може да внесе въ Нар. Събрание законопроектъ или прѣдложение, ако тѣ сж подписани отъ една четвъртина отъ присѣтствующитѣ прѣдставители“. Съгласно този членъ азъ съмъ на мнѣние да се приеме забѣлѣжката на този членъ тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика.

Я. Д. Матакиевъ: Г-да прѣдставители! Забѣлѣжката на този членъ, както е

редактирана отъ комиссията, ми се вижда много неудобна и почти невъзможно е да се прави предложение за измѣнение нѣкой законъ при третото му четение, защото $\frac{1}{4}$ отъ Събранието сж близо 70 души, а знае се, че обикновенно третото четение на единъ законъ става слѣдъ гласуването му членъ по членъ въ слѣдующдто заседание. И въ 24 часа, г-да прѣдставители, макаръ и прѣдложението на единъ човѣкъ, за измѣнение на нѣкой членъ, да бжде колкото ще добро, той трѣбва или да събере Събранието за да му искаже своето мнѣние, та да може да го убѣди, че неговото прѣдложение за нѣкакво измѣнение е добро и да може така да събере 70 подписа, или пъкъ трѣбва да употреби, кой знае какви сили, за да събере 70 подписа. Мене ми се чини, че това е почти неусъществимо. До колкото азъ зная отъ практиката, която е практикувана отъ този правилникъ, едно прѣдложение, подписано отъ 10 души, когато Събранието не го е намирало за умѣстно, много лѣсно го е отхвърляло и члена си е оставялъ, както е билъ гласуванъ при второто му четение. Това не е правяние на затруднение и ми се струва, че по този начинъ, както е сега, ще бжде невъзможно въобще правяието на прѣдложения при третото четение. Това ще бжде въ ущърбъ на законитѣ, които се гласуватъ, защото лошото прѣдложение всѣкога е падало. Тѣй щото азъ мисля, че е много по-добръ редакцията да остане, както е въ сегашния правилникъ, отъ колкото както се прѣдлага отъ комиссията, защото мисля, че това е повече въ интереса на закона.

Хр. Конкилевъ: Законъ, г-да прѣдставители, който не може да се приспособява, азъ мисля, че не може да бжде законъ. Така сжщо ми е чудно защо и почитаемота комиссия е направила таквостъ едно измѣнение въ тѣзи забѣлѣжка на членъ 39. Хубаво каза и г-нъ Матакиевъ, че за да пристигне човѣкъ да поднесе $\frac{1}{4}$ отъ Събранието, за да видоизмѣни нѣкой членъ отъ единъ законъ, е нѣщо не възможно и за туй азъ мисля, че ако би ние се съгласимъ да приемемъ таквостъ видоизмѣнение на тѣзи забѣлѣжка, по-добръ ще бжде да я исхвърлимъ съвсѣмъ, защото това, което не може да се постигне, всѣ е едно, че го унищожаваме. За ради това поддържамъ прѣдложението на г-на Векилова, да остане само съ 10 души.

Докл. Иовъ Титоровъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Векиловъ, както и г-нъ Матакиевъ намиратъ, че почти ще бжде невъзможно изпълнението на това распореджидание, което се прие отъ комиссията, защото никога въ едно толкова кратко врѣме не можало да се събере $\frac{1}{4}$ отъ г-да прѣдставителитѣ, за да се поиска едно измѣнение при третото четение на единъ законъ. Мене ми се чини, че това не е толкова вѣрно. Тукъ г-да прѣдставителитѣ се намиратъ постоянно въ Нар. Събрание и този, който иска да прави нѣкое измѣнение въ третото четение, мисля, че ще намѣри г-да прѣдставителитѣ тукъ, стига само неговото прѣдложение да бжде умѣстно и приемливо. Отъ друга страна не се изискватъ тѣкмо 70 души, както мисли г-нъ Матакиевъ. Тукъ е казано $\frac{1}{4}$ отъ присѣтствующитѣ. Ако присѣтствуватъ 200 души, тогава само 50 души се искатъ. Какъ не ще се намѣрятъ 50 души отъ г-да прѣдставителитѣ, щомъ едно прѣдложение бжде приемливо? Ами по онѣзи прѣдложения, които правятъ г-да прѣдставителитѣ на основание онзи членъ отъ Конституцията, който сега се цитира, които иматъ законодателна цѣль, какъ

може да се намърят $\frac{1}{4}$ не отъ присъстващите, а отъ цѣлото Събрание? Г-нъ Матакиевъ мисли, че ако остане забѣлѣжката, както бѣше въ правилника, не може да стане никакво затруднение. Види се г-нъ Матакиевъ е забравилъ, че въ миналото Събрание въ послѣдната му сесия, единъ прѣдставителъ отъ Търново бѣше внесалъ, ако не се лъжа, 6 прѣдложения по единъ законъ на третото му четение, и съ тѣзи 6 прѣдложение, ако си припомнимъ г-да прѣдставителитѣ, които сж били въ нея сесия, Събранието трѣбваше да изгуби цѣлъ единъ день и въ концѣ концовъ пакъ да дойде до онова, което бѣше прието на второто четение. Ако мислите, г-да прѣдставители, че това може да става и за напрѣдъ, оставете го; но за да има по-голяма гаранция и прѣдложенията, които се прѣдлагатъ на Събранието, да бждатъ по сериозни, комиссията ви моли да го приеме. Ако ли не, това е ваща работа.

Ив. Цвѣтковъ: Г-да прѣдставители! Ний приехме 39 ѳ чл. отъ правилника, който казва, че всички законопроекти и прѣдложения съ законодателенъ характеръ се внасятъ и раздаватъ въ Събранието прѣдварително; слѣдъ нѣколко дня или на другото засѣданіе става първо четение; слѣдъ двѣ или три засѣдания става второ четение членъ по членъ. Значи, има достатъчно врѣме за всѣкиго, който намѣри въ него вмѣстени нѣкои неприспособими работи, или които противорѣчатъ на нашия основенъ законъ, смѣло да възрази и да накара надлѣжний м-ръ да се съгласи на неговото мнѣние. Ако приемемъ прѣдложението на г-на Векилова, а именно да си остане забѣлѣжката къмъ 39-ѳ чл., както бѣше напрѣдъ, знаете ли какво ще излѣзе? Ще излѣзе туй, че ще се повтаря онова, което бѣше въ разстояние на три години. Всѣки единъ отъ старитѣ депутати помни, че когаго се разгледваше законътъ за полицията и избирателний законъ, при третото четение нѣкои бѣха станали смѣшни въ Нар. Събрание. Излиза единъ прѣдставителъ и иска измѣнения на нѣкои членове, а слѣдъ нѣколко часа разисквания по прѣдлагаемото измѣнение членътъ си оставаше неизмѣненъ. Слѣдователно, ако приемемъ забѣлѣжката, както е била въ старий правилникъ, значи да приемемъ да губимъ врѣмето си, както сме го губили по-напрѣдъ. Азъ мисля, че практиката трѣбва да ни служи за урокъ и много добръ е направили комиссията, като е направила измѣнение, за което всѣки трѣбва да се съгласи, понеже то има за цѣлъ да се върши работата по-скоро. И по добръ е да се върши работа, отъ колкото да се губи врѣме на празно. Заради това, азъ съмъ на мнѣние да се приеме забѣлѣжката къмъ 39-ѳ чл., както я е направила комиссията.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Често се случва при второто во-тиране на законитѣ, да се вмъкне нѣкой членъ или нѣкоя забѣлѣжка, която или м-рътъ не иска, или, ако се тури, противорѣчи на закона. Ако приеме, щото $\frac{1}{4}$ отъ поддставителитѣ да подписватъ прѣдложенията за измѣнения или допълнения, много ще бжде трудно да се намърятъ толкозъ хора да подпишатъ (Гласове: Вѣрно!) и по нѣмание на такова количество, ще остава законътъ куцъ. Мене ми се струва, че третото четение се прави за поправление и хармонизиране на законитѣ; т. е. да се види, да ли слѣдъ всичкитѣ прибавки и вотове при второто четение, не сж се вмъкнали нѣкои противорѣчиви работи. Тѣй като е, трѣбва да улеснимъ г-да прѣдставителитѣ, които намѣрятъ нѣщо, които не е добро да бжде

въ закона, да могатъ да правятъ поправки и тѣзи поправки да се разгледватъ. Но намирамъ, че 10 души сж твърдѣ малко, защото, прѣдставете си, че въ камарата ще се намѣрятъ 10 души, които могатъ при всѣки членъ на единъ законъ да правятъ поправки съ намѣрение да затруднятъ гласуването на закона. Азъ мисля, че ако 10 души искатъ нѣщо, не трѣбва 300 души да изпълняватъ тѣхното щѣние; но ако се намѣри едно по-голѣмо количество, като на пр. 20 или 25 души, тогава трѣбва да чуемъ тѣхното прѣдложение и да се произнесемъ по тѣхното искание.

Ето защо азъ мисля, че добръ ще бѣде вмѣсто $\frac{1}{4}$, да се тури 20 души прѣдставители да подписватъ прѣдложенията за измѣнение нѣкой членъ отъ извѣстенъ законъ. (Гласове: Съгласни.)

Прѣдсѣд.: Съгласява ли се г-нъ докладчикътъ съ прѣдложението на г-на м-ра прѣдсѣдателя?

Доклад. И. Титровъ: Съгласенъ.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание, да се говори още по 39-й чл. и за бѣлѣжката къмъ него? (Гласове: Не желаетъ). Който желаетъ да се говори, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Прѣкращаватъ се дебатитѣ.

Ще се гласува 39-й чл. съ забѣлѣжката, както я прѣдложи г-нъ м-ръ президентъ, т. е. като се замѣнятъ думитѣ „десетъ души“ съ „двадесетъ души.“ Който не приема 39-й чл. съ забѣлѣжка така, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете):

„ОТДѢЛЪ V.

За запитванията.

Чл. 40. Прѣдставитель, който иска да направи запитване къмъ нѣкой министръ, трѣбва да яви прѣдварително на Събранието, за да се тури запитването му на дневенъ редъ, като същеврѣменно го прѣдстави писменно на бюрото“.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по чл. 40. (Никой не иска дума). Ще се гласува. Който не приема 40 чл. тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Иовъ Титоровъ: (Чете): „Чл. 41. Като получи запитването, бюрото го съобщава съеврѣменно въ прѣписъ на надлѣжния министръ, който е длъженъ да отговори по него още въ същата сессия“.

Комиссията го приема безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по прочетения 41-й чл. (Никой не иска дума). Ще се гласува. Който не приема 41-й чл. тѣй, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Иовъ Титровъ: (Чете):

„ОТДѢЛЪ VI.

За квесторитѣ.

Чл. 42. Нар. Събрание си избира измежду прѣдставителитѣ нужното число квестори, на които се възлагатъ слѣдующитѣ длѣжности:

а) да нагледватъ гласоподаването и да извършватъ прѣброляването и прочитанието на гласовѣтъ;

б) да управляватъ ступанската частъ на Събранието и да държатъ смѣтките му;

в) да бдятъ върху правилното напечатване докладитѣ на комисситѣ и свое-врѣменното имъ раздаване на прѣдставителитѣ;

г) да бдятъ върху слугитѣ и стражаритѣ на Събранието;

д) да изпълняватъ всичкитѣ поръчки на прѣсѣдателя относително длѣжноститѣ имъ; и

е) да даватъ въ едно отъ първитѣ засѣдания на всѣка сесия точна смѣтка, одобрена отъ бюрото, за всичкитѣ разноси на Събранието отъ миналата му сесия“.

Комиссията го приема безъ измѣнение.

Прѣдсѣд.: Ще се гласува. Който не приема 42-й чл., както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Кога желае Нар. Събрание да стане третото четение? (Гласъ: Въ идущото засѣдание). Който не желае, щото третото четение на Вжтр. правилникъ, да стане въ идущото засѣдание, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, третото четение ще бѣде въ идущото засѣдание.

Вторий въпросъ отъ дневний редъ, г-да прѣдставители, е: докладъ на комиссията по приготовление проектъ по отговоръ на тронното слово. Умолява се г-нъ докл. Халачовъ, да заеме мѣстото си.

Докл. Из. Халачовъ: Г-да прѣдставители! Избранната отъ васъ комиссия въ едно отъ по-миналитѣ засѣдания, за да изработи проектъ за отговоръ на тронното слово, въ нѣколко държани отъ нея засѣдания можа да състави той проектъ, — който сега изцѣло ще бѣде прочетенъ на г-да прѣдставителитѣ, а по-послѣ пасажъ по пасажъ, до колкото е могла тя да разбере, както самото слово, а така сжщо и да проектира и напише съществующий отговоръ на словото, четено отъ Н. Ц. ВИСОЧЕСТВО при отварянието на Събранието. (Чете:)

„Ваше Царско Височество“

Прѣдставителитѣ на Българский Народъ, събрани въ първа редовна сесия на VI-то Обикновено Народно Събрание, честити се считаме, че можемъ да поднесемъ прѣдъ стѣпнитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО чувствата на дълбока прѣданность и любовь, които народа питае къмъ своя любимъ Господаръ.

Господарю,

Българския народъ съзнава значението на политиката, която ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО сте прогласили отъ денѣтъ на встъпванието Ви на Българския прѣстолъ, и на пълно цѣни плодетѣ ѝ за напрѣдка, прѣуслѣванието и самостоятелността на отечеството.

Народнитѣ прѣдставители съ вѣсторгъ ислушаха увѣрението, че ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО и правителството Ви, което има пълното довѣрие на народа, сте рѣшени и за напрѣдъ да слѣдвате сжщата политика и сж честити да увѣрятъ

ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО, че Българския народъ нѣма да отстъпи прѣдъ никакви жѣртва за окончателното ѣ въстѣржествувание.

Ваше Царско Височество,

Отварянието на желѣзнопѣжната линия Ямболъ-Бургасъ, свършване изучаванията на линията: София-Търново-Каспичанъ и сключванието търговски конвененции съ Германия, Австрия, Франция и Швейцария се високо цѣнятъ отъ народа, защото сж значителни крачки въ пѣтьтъ на икономическото развитие и увеличение источницѣ на народното благосѣстояние. Съ радостъ тоже изслушахме, че новата организация на войската и нейното прѣвъоръжаване я поставятъ въ положение, да отговори напълно на своето назначение.

Господарю,

Даванието берати и испращанието Български Владици въ Македония се пострѣщна съ неописуема радостъ отъ цѣлия Български Народъ. Това високо благоволение на Негово Императорско Величество Султана, Августейшия нашъ Сюзеренъ, не само удовлетвори едно отъ справедливитѣ искания на нашитѣ сънародници, живущи подъ прямото Негово владичество, но даде едно блястящо доказателство за желанието му, щото тоя Народъ да върви мирно и тихо по пѣтьтъ на своето развитие и прѣуспевание. — Прѣдставителитѣ на Народа сме дълбоко увѣрени, че Негово Императорско Величество Султана, въ постояннитѣ си грижи за запазване реда и тишината на Балканский Полуостровъ, ще направи нуждитѣ постѣпки прѣдъ Великитѣ сили за окончателното уреждане на Българския въпросъ.

Ваше Царско Височество,

Народнитѣ прѣдставители искаватъ своята благодарностъ за симпатитѣ и почетеѣта, които ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО сте забѣлѣжили, че се отдаватъ отъ външния свѣтъ на Българския Народъ. Това съчувствие на вънкашния свѣтъ къмъ желанията, които Българския Народъ полага за спазванието на своитѣ права и независимостъ, укрѣпватъ ни въ вѣрата, че правото Българско дѣло на скоро ще въстѣржествува.

Господарю,

Народното прѣдставителство, съ особенно внимание ще изучи всичкитѣ законопроекты и прѣдложения, които правителството на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО ще прѣдстави въ Събранието и ще извърши всичко, което му диктуватъ интереситѣ и благо на отечесвото.

Да живѣе Негово Царско Височество Българский Князь Фердинандъ I-ий".
(Гласове: Да живѣе! Рѣкоплѣскания).

Сега ще го четж пассажъ по пассажъ. (Чете):

„Ваше Царско Височество,

Прѣдставителѣтъ на Българския Народъ събрани въ първа редовна сесия на VI-то Обикновено Нар. Събрание, честити се считаме, че можемъ да поднесемъ прѣдъ стѣпитѣ на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО чувствата на дълбока прѣданостъ и любовъ, които Народътъ питаѣе къмъ своя любимъ Господаръ.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху първий пасажъ? (Никой не иска дума). Ще се гласува. Който не приема първия пасажъ, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Ив. Халачовъ: (Чете):

„Господарю,

Българския Народъ съзнава значението на политиката, която ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО сте прогласили отъ денѣтъ на встѣжванието Ви на Българския прѣстолъ и на пълно цѣни плодетѣ ѣ за напѣдъка, прѣусѣжванието и самостоятелността на отечеството.

Народнитѣ прѣдставители съ вѣсторогъ изслушаха увѣрението, че ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО и правителството Ви, което има пълното довѣрие на Народа, сте рѣшили и за напѣдъ да слѣдвате сжщата политика и сж честити да увѣрятъ ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО, че Българския Народъ нѣма да отетжни прѣдъ никакви жѣртви за оксѣчателното ѣ вѣстѣржествувание.“

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху вторий пасажъ? (Никой не иска дума). Който не приема вторий пасажъ, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Халачовъ: (Чете):

„Ваше Царско Височество,

Отворянието на желѣзнопѣжната линия: Ямболъ Бургазъ, свършване изучванията на линията: София-Търново-Каспичанъ и сключванието търговски конвенции съ Германия, Австрия, Франция и Швейцария се високо цѣнятъ отъ Народа, защото сж значителни крачки въ пѣтѣтъ на икономическото развитие и увеличение источницѣтъ на народното благосѣстояние. Съ радостъ тоже изслушахме, че новата организация на войската и нейното прѣвѣоржжаване я поставятъ въ положение да отговори напълно на своето назначение.“

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху третий пассажъ на отговора на ронното слово? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще дамъ на вотиране. Който не приеме третий пассажъ, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. И. Халачевъ: (Чете):

„Господарю,

Даванието барети и испращалието Български Владици въ Македония се по-сѣбща съ неопикуема радостъ отъ цѣлия Български Народъ. Това високо благо-

воление на Негово Императорско Величество Султана, Августейшия нашъ Сюзеренъ, не само удовлетвори едно отъ справедливитѣ искания на нашитѣ сънародници, живущи подъ премоето Негово владичество, но даде едно блястиво доказателство за желанието Му, щото тоя Народъ да върви мирно и тихо по пътятъ на своето развитие и прѣусиѣване. — Прѣдставителитѣ на Народа сме дълбоко увѣрени, че негово Императорско Величество Султана, въ постояннитѣ си грижи за запазване реда и тишината на Балканскій Полуостровъ, ще направи нуждитѣ постъпки прѣдъ Великитѣ сили за окончателното уреждане на Българския въпросъ.“

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по четвъртий пассажъ? (Никой не иска дума). Който не приема четвъртий пассажъ, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Ив. Халачовъ: (Чете):

„Ваше Царско Височество,

Народнитѣ прѣдставители изказватъ своята благодарностъ за симпатитѣ и почете, които ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО сте забѣлѣжили, че се отдаватъ отъ външния свѣтъ на Българския Народъ. Това съчувствие на вънкашния свѣтъ къмъ желанията, който Българския Народъ полага за спазването на своитѣ права и независимостъ, укрѣпчаватъ ни въ вѣрата, че правото Българско дѣло на скоро ще въстѣржествува.“

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по 5-и пассажъ отъ проекта за отговора на тронното слово? (Никой не иска дума). Който не приема петия пассажъ, както се прочете, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Докл. Ив. Халачовъ: (Чете):

„Господарю,

Народното прѣдставителство съ особено внимание ще изучи всичкитѣ законопроекти и прѣдложения, които правителството на ВАШЕ ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО ще прѣдстави въ Събранието и ще извърши всичко, което му диктуватъ интереситѣ и благо на Отечеството. —

Да живѣе Негово Царско Височество Българскій Князь Фердинандъ I-ий.“

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по шестий и послѣденъ пассажъ? (Никой не иска дума). Ще се гласува. Който не приема шестий пассажъ, както се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига.) Приема се.

Кога желаетъ Нар. Събрание да стане третото четение? (Гласове: Сега). Който не желаетъ сега да стане третото четение на приетия пассажъ по пассажъ отговоръ на тронното слово, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи, сега ще се прочете изцѣло отговорътъ на тронното слово. Умолява се г-н докладчика, да прочете изцѣло отговора на тронното слово.

Докл. Ив. Халачовъ: (Чете отговорътъ на тронното слово изцѣло, както е по-горѣ. Слѣдъ прочитанието грѣмогласни „ура“ и викове „да живѣе“ заглушаватъ засѣдателната зала.)

Прѣдсѣд.: Тѣй като г-да прѣдставителитѣ, слѣдъ прочитанието изцѣло отговорѣтъ на тронното слово, съ акламации и ржкоплескания го приеха, не би имало нужда и да се гласува третия път, но азъ ще дамъ на гласоподаване. Който не приема отговорѣтъ на тронното слово тѣй, като се прочете отъ г-на докладчика, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Кога желае Нар. Събрание да се подпише отговорѣтъ на тронното слово?

Д. Кознички: Азъ мисля, г-да прѣдставители, най-добрѣ ще бѣде въ идущото засѣдание да се викатъ г-да прѣдставителитѣ по обикновения редъ единъ по единъ и да го подписватъ.

Прѣдсѣд.: Г-да прѣдставители! Въ редовно засѣдание ако се отложи, тогава да се подписва, ще се изгуби цѣло засѣдание. Затова бюрото е на мнѣние утрѣ, понеже нѣмаме засѣдание, да се направи засѣдание, само за подписване отговора на тронното слово и за избирание комиссия, която да го поднесе. (Гласове: Съгласни)

Приема ли Нар. Събрание прѣдложението на бюрото, утрѣ да имаме засѣдание на опредѣлений часъ за подписване отговора на тронното слово и избирание депутации, която да го поднесе? (Гласове: Приема.)

Третия въпросъ отъ дневния редъ е, продължение отъ доклада на комиссията по провѣрката на изборитѣ. Г-нъ докладчикъ Кознички има думата.

Докл. Д. Кознички: По реда си иде, г-да прѣдставители, да се докладватъ изборитѣ въ Т.—Пазарджикскій Окрѣгъ.

Панагюрска Околия. На 26 Августъ е отворено бюрото тъкмо въ 8 часа прѣдъ пладнѣ. Имало избиратели, споредъ избирателнитѣ списъци, 6118, гласоподавали сж 1613 избиратели. Получили сж вишегласие: Ив. Антоновъ 1309, Манчо Маневъ 1299, Павелъ Икономовъ 1223 и други по тѣхъ идатъ отъ 1—354. Имало е едно заявление, съ което заявяватъ, че нѣкой си билъ нѣкъдѣ спиракъ, безъ да обозначава, кѣдѣ е. Оставено е било безъ послѣдствие отъ страна на бюрото и това е било причина да стане едно малко вълнение. Прѣдсѣдателя на бюрото поискалъ помощъ отъ полицията, която проводила двама стражари и слѣдъ туй тишината се въдворила. Други заявления нѣма, комиссията е на мнѣние да се приематъ тия избори за правилни и законни и моли почитаемото Нар. Събрание да ги признае за такива.

(Прѣдсѣдателското мѣсто заема Подпрѣдсѣдателя г-нъ Д. Петковъ).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по избора въ Панагюрската Околия? (Никой не иска думата).

Ще дамъ на вотирание. Който не приема избора въ Панагюрската Околия за правиленъ и законенъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Д. Кознички: Пещерска Околия. Избора е станалъ на 26 Августъ. Бюрото е отворено заранѣта въ 8 часа прѣдъ пладнѣ и е траяло до 4 часа послѣ пладнѣ. Имало избиратели 6142, гласоподавали 2548; съблюдени сж всички формалности на закона. Получили сж вишегласие: Д-ръ Константинъ Стоиловъ 2428, Петръ Юруковъ 2359, Никола Стоименовъ 2280 гласа. Има едно заявление отъ страна на 8 души избиратели въ тая околия, които заявяватъ, че Петръ Юруковъ билъ 25 годишенъ, не билъ въ пълна

възраст, която прѣдвижда закона. Комиссията, като има прѣдъ видъ, че заявитѣ не подкрѣпаватъ съ нищо своето заявление, нѣма никакви удостовѣрения отъ общината, нито отъ тамошния Архирейски намѣстникъ, че Петръ Юруковъ е 25 годишенъ и като има прѣдъ видъ, че Петръ Юруковъ е помежду ни и се вижда, че е отъ 30 години на горѣ, е на мнѣние да се приеме този изборъ и моли Нар. Събрание да го приеме за такъвъ.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по избора въ Пещерската Околия? (Никой не иска думата).

Ще дамъ на вотирание. Който не приема избора въ Пещерската Околия за правиленъ и законенъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Д. Кознички: Татаръ-Пазарджийска Околия. Избора е станалъ на 26-й Августъ мирно и тихо. Бюрото е отворено въ 8 часа заранѣта и е продължавало до 4 часа послѣ пладнѣ. Отъ 7132 души избиратели гласоподавали сж 2220. Най-много гласове сж получили слѣдующитѣ лица: Георги Пеневъ 2220, Петръ Зографски 2220 и Ив. Кълвачевъ 2220 гласа. Нѣма никакви заявления прѣзъ врѣме на избора. Комиссията е на мнѣние да се приематъ за законни и моли почитаемото Нар. Събрание да ги приеме.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по Т. Тазарджикский изборъ? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще дамъ на вотирание. Който не приема Т. Пазарджикский изборъ за правиленъ и законенъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Д. Кознички: Сарамбейский избирателенъ пунктъ. На 26 Августъ сж станали изборитѣ. Бюрото е отворено въ 8 часа, гласоподаванието е продължавало до 4 часа слѣдъ пладнѣ. Запазени сж всички формалности, изискуеми отъ закона; нѣма никакви нарушения на закона. Имало е гласоподаватели 4135, отъ които гласоподавали 2474. Получили сж вишегласие: Якимъ Матакиевъ 2458 и Георги Ангелиевъ 2386 и други по тѣхъ сж получили отъ 1 до 14 гласа. Нѣма никакви заявления. Комиссията е на мнѣние, да се приематъ и узаконятъ избранитѣ лица за народни прѣдставители и моли почитаемото Нар. Събрание, да ги приеме за такива.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да говори по Сарамбейский изборъ? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще дамъ на вотирание. Който не приема Сарамбейский изборъ за правиленъ и законенъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Докл. Д. Кознички: Ихтиманска избирателна околия. На 26-ий Августъ станалъ избора. Съблюдени сж всички формалности на закона. На 8 часа отворенъ избора, гласоподаванието продължавало до 4 часа. Отъ 3609 души избиратели явили се да гласоподаватъ 918; получили сж най-много гласове: Филипъ Щърбановъ 915 и Д-ръ Странски 903. Нѣма никакви заявления, комиссията ги признава за законни и моли почитаемото Нар. Събрание да ги признае за такива.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори по избора въ Ихтиманската околия? (Никой не иска думата). Понеже никой не иска думата, ще дамъ на вотирание. Който не приема избора въ Ихтиманската околия за правиленъ и законенъ, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Дневний редъ е исчерпанъ, г-да прѣдставители. Има ли нѣкой отъ г-да прѣдставители да прѣдлага нѣщо за дневенъ редъ въ идущето засѣданіе?

Д. Смочевски: На основание на послѣдния чл. отъ вътрѣшния правилникъ, азъ прѣдлагамъ да се тури на дневенъ редъ, щото да се избере една комиссія, която да прѣгледа смѣтките по расходитѣ, направени въ миналата сесія на Нар. Събрание.

Прѣдсѣд.: Има ли още нѣкой отъ г-да прѣдставители да тури нѣкой въпросъ за идущий дневенъ редъ? (Нѣма).

Засѣданието се затвара.

Утрѣ ще имаме засѣданіе за подписване отговора на тронното слово.

Закрито въ 3 часа и 10 минути.

Прѣдсѣдателъ: П. Славковъ

Подпрѣдсѣдатели: { Д. Петковъ
Ив. Антоновъ

Секретари:	{	Ив. Халачовъ	Я. Руселиевъ
		Захар. Градинаровъ	Хр. Благоевъ
		Я. Д. Матакиевъ	Якимъ Попповъ
		Д-ръ Стояновичъ	Ив. Бешевлиевъ
		Д-ръ Сарживановъ	Киѳаловъ
		Георги Пеневъ	И. Титоровъ
		М. Милевъ	Ст. Х. Калчевъ
		Хр. Лѣкарски	К. Костовичъ

Ревизоръ на Стенографическото Бюро: Д. Иовевъ